

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 29. Non fitiet in æternum. Tertia conditio, quod satient, & sitim extinguant, quod illæ non valent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

illi inoleverat, ut vestigia predicatorum & Confessoriorum exoscularetur, quia illa divina gratia recipienda suis preparabat exhortationibus. Idem aliquando contigit D. Theodori omnis virtutis exemplari. Cum die quodam (ait illa) vacarem orationi, ostendit mihi Deus per modum visionis intellectualis, qualis esset animæ status in gratia: in cuius societate SS. vidi Trinitatem intellectualem vi- sione, ex cuius societate talem ob inuit anima potestatem, ut toti terræ dominaretur: & illa mihi verba Can. icorum dabatur intelli- genda: *Dilectus meus descendit in hortum suum.* Hinc autumo, tam profundam hausit doctrinam pariter & Catholicam, ut librum illum de habitaculis composuerit à totius orbis sapi- entissimis lecta dignum.

pifces producentes, per aera auct volantes tandem ad imaginem & similitudinem suam condiderit hominem, illic dederit animam quasi de sui cordis eductam penetralibus: *Respi- ravit in faciem eius spiraculum vite &c. Q. 6* factò dicit: *Igitur perfecti sunt celi & terra, & Cen. 2.2.* *omnis ornatus eorum. Complentque Deus die 7.* *septimo opus suum quod fecerat & requieuit die septimo ab uniuersopere. q. 6. patr. arat.* Quid indicat quòd Deus requieuit? *Requieuit Deus Requiescere dicitur, qui opus aliquod faciendo fatigatur, & laborat illud faciendo. hac Deo Numquid forsitan Deus omnia creata la- boravit, aut fatigatus est illa faciendo, & præ- grandem hanc disponendo machinam uniuersit Nemo tale quid sibi persuadeat, cum om- nibus liquidò constet, quòd nullo labore stete- rit ei mundi creatio, quam solo præcepto cre- dimus peractam, & quidem non verbo corpora- li, sed vnico simplici volitione: *Non ita puerilliter* (monet D. August.) *accipiendum est, tanquam Deus laborauerit operando. qui dixit & facta sunt. verbo intelligibili æterno, non sonabili & temporali.* Communis SS. Patrum est opinio, quam D. Thom. describit quòd illa Dei requies tantummodo significet, cessationem creationis nouarum creaturarum: *Nihil enim postmodum factum est totaliter nouum. Nullam deinceps nouam creaturam speciem fecit: inquit Rupertus in illum locum.**

II. Quæ sit requies, aut fatigatus est illa faciendo, & præ- grandem hanc disponendo machinam uniuersit Nemo tale quid sibi persuadeat, cum om- nibus liquidò constet, quòd nullo labore stete- rit ei mundi creatio, quam solo præcepto cre- dimus peractam, & quidem non verbo corpora- li, sed vnico simplici volitione: *Non ita puerilliter* (monet D. August.) *accipiendum est, tanquam Deus laborauerit operando. qui dixit & facta sunt. verbo intelligibili æterno, non sonabili & temporali.* Communis SS. Patrum est opinio, quam D. Thom. describit quòd illa Dei requies tantummodo significet, cessationem creationis nouarum creaturarum: *Nihil enim postmodum factum est totaliter nouum. Nullam deinceps nouam creaturam speciem fecit: inquit Rupertus in illum locum.*

D. Au- gust. L. 11 de Ciuit. Dei c. 8. & 31. Tom. 5. l. p. 9. 75. 3. a. 1. ad. 3. D Thom. Rupert.

§. 27. Non fiet in æternum. Tertia con- ditio, quòd fatiens, & sitim extinguant, quòd illa non valent.

84 T Antem aquæ illæ ab alia commendantur conditione: nimirum quòd fatient, & sitim totaliter extinguant: *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei non fiet in æternum sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Profundissimam Theologiam, & ineffabilia continent hæc verba mysteria, quæ paulò ante ceptians explicare, & ex prædictis patet, id quòd Dominus dicit, quòd quicumque bibe- rit hæc aquas, non fiet iterum, quia cum il- lis, & per illas fiet in pectore eius fons aquæ vi- tæ salientis in vitam æternam. Erit tibi rationem propono fundamentalem: cur istæ aquæ cordis nostri omnem perfectè fatient appetitum: per ipsas enim, ut diximus, fit in corde fons aquæ vitæ, qui omnem implet appetitum, fa- tisatque desiderium. Sæpius expendimus, quòd nihil ex bonis creatis, nec ea omnia simul nostri satiare possint cordis appetitum: est enim eius capacitas infinita cum anima sit crea- ta ad Dei imaginem & similitudinem, & illam solummodo satiare possit bonum infinitum, quòd est ipse Deus.

Cum aquæ sitient appetitum.

Verumtamen sublime D. Augustini inge- nium ulterius progreditur. Recorderis (inquit) & hoc idem ad rem producit D. Gregorius quòd phrasî S. scripturæ, Deus id agere dicitur, quòd in nobis ipsis agit. Ita loquitur Abraham: *Nunc Deus a- cognouit, quòd timeas Dominum.* q. 4. Modo tibi gere- facti innoscere, quòd me verearis. Et Apo- stolus ait de Spiritu Sancto: *Postulat pro nobis,* in nobis q. d. nos orare facit & postulare: *Nec hic facit.* L. 8 nonus est loquendi modus: quia & inter nos (inquit) illo frequentius vtimur. Dicis etenim: *ad Eulo- domus illa hilaris est, non quòd domus il- la in se quædam gaudeat hilaritate: est etenim eius incapax: sed quia tibi causat hilaritatem.* Alexãdri Deinde dicimus, epistola tristis est: qui non ex- ignum tibi adfert moerorem id, quòd in ea con- inetur. Ex his inquit D. Gregor. intellige, quòd de die iudicii vniversalis ait Christus: *De die illo vel hora nemo scit &c. neque filius, c. 13. 32. nisi Pater. Sicut enim nos diem latum di-* D. Gre- *cimus, non quòd ipse dies letus sit, sed quia nos* gor. *latos facit, sic dictum est nò quòd ipse nesciat diem,* sed

III. Id dicitur in nobis q. d. nos orare facit & postulare: Nec hic facit. L. 8 nonus est loquendi modus: quia & inter nos (inquit) illo frequentius vtimur. Dicis etenim: ad Eulo- domus illa hilaris est, non quòd domus il- la in se quædam gaudeat hilaritate: est etenim eius incapax: sed quia tibi causat hilaritatem. Alexãdri Deinde dicimus, epistola tristis est: qui non ex- ignum tibi adfert moerorem id, quòd in ea con- inetur. Ex his inquit D. Gregor. intellige, quòd de die iudicii vniversalis ait Christus: De die illo vel hora nemo scit &c. neque filius, c. 13. 32. nisi Pater. Sicut enim nos diem latum di- cimus, non quòd ipse dies letus sit, sed quia nos latos facit, sic dictum est nò quòd ipse nesciat diem, sed

Mieron. Bapt. de Lauanza, Tom. 11.

M in m m sed

sed quia hunc sciri minimè permittas. Igitur dicitur Deus scire, quando nobis indicat, & requiescere quando nobis tribuit requiescere. Hoc datò, quod ait, creato iam homine Deum requiescisse, significat, quòd seipsum proposuerit in requiem & refrigerium, in quo homo requiesceret, & à labore fatigatus resciceretur q. d. O homo creau te in Domium omnium, quas vides creatorarum, de me velut de principio procedis: in me debes sistere, & velut in vltimo fine requiescere: & sicut ego solus tuus sum essentia principium & origo, ita vt nulla tibi illam alia dare poterit manus, quam mea, quæ infinita est, ita sum ego solus fulcrum, in quo perfectam poteris requiem obtinere: quia bonum sum infinitum. Quasi illi dixerit: Ego sum a & u Alpha & Omega. Vnde nascitur illa Diui Augustini confessio: Fecisti nos Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Hinc discis quòd quantum cumque vageris per creaturas, earumque te Dominum glorieris, tuum nequaquam explebitur desiderium, semper te sitis, te vexabit inquietudo, quamdiu Deum non habueris, qui totam hanc impleat capacitatem: arbitratur autem D. August. Romanos huius vt itatis aliqualem habuisse cognitionem. Prope prodigium est videre Deorum multitudinem, quos Romani adorabant, cu que hominis aetioni suam affigebat Deum. Deos singulos, singulis rebus, imò singulis motibus tribuebant. Deam statuebant Ageroniam, quæ illos ad agendum excitabat, Stimolà, quæ acriter instigabat, ad diligenter operandum, Murceam quæ homini quietem adferebat (hoc enim significat *Murcidus*) Strenuam adorabant quæ vires tribuebat, quibus homo robustus euadit: Has & alias Deas in ciuitatibus colebant: His Deabus sacra publica facere susceperunt. Quietem vero appellantes, quæ faceret quietem, cum ad eam haberet extrinsecam Collinam publice illam suscipere noluerunt. Nec passi sunt illam intra ciuitatem collocari: Quæ potest subesse causa? Indubie, quòd declarare voluerint, quod ipsa eos doceat experientia; nimirum, quòd in tanta bonorum multitudine, quantam se in vrbe sua tenere iustabant cum tot Dijs ac Deabus, eorum anima non esset satiata, nec quietus appetitus, sed nec esse posset, omnes licet Deos possiderent, quos mundus comprehendit: Vtrum iudicium ait D. August. suis animi inquieti, an potius ita significatum est, quòd qui illam De-

IV. Deus hominis est principium & finis.

Apoc. c. 7.

D. August. L. 4 de Ciu. c. 16. Tom. 5

85.

V. Romani inter multas Deas, quietem non adorabant.

D. August. Iob. 2. 4. 17.

orum turbam colere persequeret, non plane Deorum, sed Demonum quietem habere non potest, ad quam vocat verus medicus, dicens: Discite a me &c. & inuenietis requiem, Venite ad me omnes qui laboratis, &c. & inuenietis requiem animabus vestris. Congregare tibi liceat omnes terre Deos, & quidquid in ea boni continetur: ex illis cumulum tibi facere, ac in medio eorum sedere, Inter acervos, vt diximas ex Iob, sui nihilominus languens exaresces, Calcatis ocularibus sitis. Et enim solus Deus est, qui potest animam explere desiderium, sitimque satiare. Hoc est: inuenietis requiem animabus vestris. Non aquas promittit, quæ delecent, & corpori adferant quietem: etenim hæc sunt hominibus, brutisque communes, quibus conuenit homo quantum ad corpus: sed animabus vestris, factis ad imaginem Dei.

Attende igitur quid dicat Dominus: Qui cumque biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: e quod hæc aqua in corde eius qui illam biberit, fontem creet per eum & diuinum: Quia hæc aquæ gratiam notant præuenientem in anima residentem, cum qua totam recipit SS Trinitatem: Ad eum venimus & mansionem apud eum faciemus. Et cum sit Deus aquarum fons viuentium, tali scaturiunt aquæ gratiarum concomitantium, & subsequentiū ubertate, vt ex Theologorum sententia, in vitam proficiant sempiternam: eo quod illam mercantur, & amodo eius habeant radicem ac principium, Deum in se possidendo. Et hæc aquæ pectoris satiant appetitum, & rerum extinguunt sitim terrenarum, velut ros ille celestis ardorem flammarum fornacis Babylonice temperauit.

Hic aquarum fons est celestium, quem dicebamus Deum Ezechielii demonstrasse, qui de templo Dei profuiebat, cuius aquæ maris vndas amarissimas reddebant melle dulciores quia de Deo in anima residente, aquæ dimanant gratiæ, charitatis, & virtutum: quibus amarissimi mundi labores supra modum redduntur suauissimi, vt aliàs exposuimus. En tibi fontem aquarum crystallinarum, ac splendens, D. Ioanni præstentium, de throno Dei procedentem, qui spatiosum ac per amplum rigabat aquis adeo viuentibus horum, vt vitam arbores ita capeant, vt quidquid producebant, salus esset, vitæque optatissima: Osendit mihi flumem aquæ vitæ splendidum tanquam crystallinum, procedentem de sede Dei, &c. ex vitæ

VI. Solus Deus potest animam exple...

VII. Qui cumque biberit ex aqua...

VIII. Hic aquarum fons est celestium...

Apoc. 2. 17.

que parte fluminis lignum vite etc. reddens fructum suum. Et folia ligni ad sanitatem gentium. Eminentes aquæ que totam animam, cuius que rigant potentias, que sunt velut arbores eius, ut fructus afferant vitæ: quia ut diximus, intellectum illuminant, instamant voluntatem, roborant irascibilem, temperant concupiscibilem, exteriores illas rectificant potentias, ut vitæ fructum proferant: ita ut quidquid agitur, in gloriam sit Dei, & vitæ meritum sempiternæ.

Philosophus) ex hoc excitatur in ea sitis, ac desiderium adeo vivum (quod multi vocant *Pondus nature*: in cuius exponendis mysteriis modo diutius non licet immorari) bonum illud infinitum possidendi, veritatem intellectu infinitam, voluntate bonitatem in seipsa infinitam atque esse diuinum & infinitum. Tribue illi quantumlibet volueris si non sit illud, manet inextincta sitis, & insatiatus eius boni appetitus: & hæc est ratio, quam præmissimus, cur animam bona cætera non exsatiat, cuncta licet obtineat.

IX. Duplici ratione aquæ Christi sitim extinguunt

IX. Hæc igitur aquæ sitim extinguunt, & expleat duplici ratione desiderium. Prima: si namque sitis sit & appetitus boni infiniti, bibendo has aquas, ipse Deus possidetur, qui bonum est omnimode infinitum, & omnes animæ mensuras adimplet: cum hæc enim facta sit ad eius imaginem & similitudinem, in ipsa quiescat, eam imple, eo modo quo impleret imaginem sculptam in sigillo, in illam ipsam sigillum imprimendo. Secunda: ob rationem sæpius dictam à contrario. Aquæ bonorum mundi, non satiant animæ sitim, quia non eò intrant, ubi sitis est. Si manus tua tubere laboraret ardentissimo, & sumptam magnam gelu refrigeraret, ma- perponeres, illam similiter niui inuolueres, non idcirco manus ardor refrigeraret, ma- qui gelu est, non pedi apponendum. Et si fame intercas rabinæ, non illam panem, quem panario recludis, exsatiabis, quantumlibet bonus, multusque sit panis, stomacho non iniciatur, qui famefcit, qui satiandus. Vbi sitit bonorum homo laborat? In anima, in corde: *Sitit in anima mea.*

X. Similitudo.

X. Recta decet Philosophia, quòl sitis, appetitus, siue desiderium in subiecto nascitur ex eo, quod, cum sit alicuius boni capax illo privetur tantusque excitatur appetitus, quantum est bonum illud, quo se dolet priuatum: quia donec illud obtinuerit, non satiabitur. Est aliquis, qui cum homo sit, capax visus, auditus, & narium, se his omnibus priuatum indolescit, hinc tam efficitur in eo desiderium excitatur, quod licet illi possis concedere quantum volueris potus, cibi, vestis &c. his tamen non satiatur, donec illa consequatur, quibus se priuari conqueritur. Creauit Deus animam nostram subiectum boni capax infiniti, & ipsius Dei: propterea namque dicitur ad imaginem Dei, cuiusque facta similitudinem. Eo in tantum se priuatum ingemiscit, ut ex se nullum habeat bonum: *(Tanquam tabula rasa, in qua nihil est depictum: at*

Dicito mihi: hæc sitis ubi est? Vbi desiderium illud excitatur? In ipsa anima; quandoquidem ipsa sit, que in seipsa bonorum illorum, quibus carer, est capax. Igitur in seipsa sitim intus experitur. Videamus ubi bonorum aquas terrestrium applices? Pecunias foris in arca detines, cibum in lingua, sensuales delicias in corpore, non ad fundum animæ penetrant, non cordis viscera peruadent: etenim anima vacua remanet. Hæc est illa ratio, quam Ecclesiastes Salomon appendit: Dicito mihi mortalium opulentissime, ubi sitis laboras? in visceribus animæ. Vbi bona terre, diuitiasque habes? Numquid illas intus potes in anima collocare? Ibi foris illas in arca, in cellariis, in horreis possides. Hoc ad summum agere potest anima, quod accedat eas per oculorum fenestras inspectura. *Vbi multe sunt opes etc. quid prodest possessori, nisi quod cernis dimittis oculis suis?* Non possunt hæc aquæ peruadere, nec ad cor vsque penetrare, ubi ignis inflammescit, & sitis residet ardentissima; his omnibus illam est impossibile satiari.

XIII. Sitis intus est non foris.

Eccl. 2. 10.

XIV. Quales sint aquæ Christi.

Veram tamen aquæ vitæ Domine, quales quæso, sunt hæc, sanè ad intima cordis penetrant in illo namque recipiuntur: *Aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ vitæ etc.* Ponderes illud: *Fiet in eo fons.* Si lingua tibi calore vreretur ardentissimo, atque in ea tibi lapis poneretur crystallinus adeo mirabilis, ut in ea positus in fontem vreretur sic refrigerantem ut nihil magis, quem semper in eadem haberes lingua, limpidas aquæ ac dulces scaturientem aquas, quam vehementer ardor lingue temperaretur. Hac virtute possent aquæ Redemptoris: *Aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons etc.* Quam elegans aquarum gratiæ definitio, quod & ad intima peruadant animæ, & per illas penetra crystallina resideat diuina, Spiritus S. quem ipse Deus appellat: *Caliculum candidum.* & *M m m m m a. manna*

XV. Similitudo.

Apo. 6. 17.

mana absconditum, quod nemo scit nisi qui accipit. Ipse cuius Epitaphum est: Fons vivus. ipse eiusdem auctor gratiæ, & donorum supernaturalium, quæ cordis satiant appetitum. Hæ sunt, ita hæ sunt illæ aquæ, quas dat & offert liberaliter.

87.
XVI.
Confir-
matur
ex eplis.
Rom. cap.
5. 5.

O quam fatiata gaudet anima! quam sine terrenorum siti tripudiat Apostolus Paulus, postquam ex his aquis biberat, ut diceret, ut dicere potuit: *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, ut datus est nobis.* Quam saturi exultabant Apostoli, postquam illas tanta biberant ubertate ipso die Pentecostes, ut nihil in terris esset quod non pedibus subfernerent; quod non aspernarentur. Quam ad integrum extincta sitis rabiosa hausit his aquis quam patiebantur Matthæus & Zacchæus, mille cambiis & vsuris infinitis intricati! Quam perfectè fatiata sitis Magdalenæ, quæ ut ceruus sitiens, aquas anhela sectabatur deliciarum! Quam nullam expertus vivebat Seraphim ille terrestris D. Franciscus, cuius pectus diuinis hisce aquis abundabat! qui necdum nihil terrenum appetebat, ac insuper diuitias omnesque voluptates ita fugiebat, ut nullus illo in hoc conferri posse videatur. Quæ mentis quietudo S. P. N. Dominici, qui in se fontem hunc concludens cœlestem nihil in mundo videbat, quod non summo duceret contemptui? Illæ aquæ Monachis sitim extinxerunt ut mundum despicerent, martyribus ut protererent quidquid illis præclarum Imperatores & Principes offerebant, eorumque corda ardentibus ad vitam æternam desiderii incessanter excitarent; in cœlum cor aquæ commovebant, in cœlo illud collocabant, & sursum eleuabant: quod nobis nouam dat materiam hæc verba perpendendi: *Salientis in vitam æternam.* Quoniam tantus est huius fontis impetus, ut in cœlum vsque faciat proflire: ita ut ibi cor suum habeant iusti. O aquas verè diuinas! quàm exactè nouerat carum pretium rex & propheta Dauid; quando Psalmum illum præcinit dulcissimum, in quo superni illius decantauit pastoris prerogatiuas, & pastum, quo charissimas sibi nutrit onces, & aquas, quibus illas reficit suauissimas: *Dominus regit me.* Legit D. Hieron. *Dominus pastor meus.* Ille pastor numquid ouibus de pastu prospicit? utique, & quidem abundantissimo: *In loco pascua ibi me collocauit.* Hoc

2f. 22. 1.

declarat D. August. ex mensa diuinorum; XVII. uberrima Sacramentorum, quibus nos pascit: *Aqua Super aquam refectionis educauit me.* In Hic. Claudi- brixo (ut notat Loricus) legitur illud ut refectum *Memueboth.* quod significat quietem, quietem, tranquillitatem, refrigeria, consolationes. Vide Petrus. sic aliqui legunt: *Super aquam quietum* & c. 471. *consolationum.* Accurata perpende cognomina. Aquæ quæ quietant, satiant, solantur. His anima mea quiescit, his satiatur, his letatur: *Animam meam conuertit.* D. Hieron. legit: *Animam meam refecit.* haic autem Dominus videtur alludere, quando promittens has aquas dicebat: *Venite ad me &c. Et Matt. ego reficiam vos.* Omnes sitientes venite ad aquas. Septuaginta legunt cum interiectione tristitiæ, & lamentationis, *Heu qui sitis.* O miseris vos & infelices, qui ardentissima siti languescitis, & aquas queritis sitim non sedantes. *Venite ad aquas &c. quare appetitis argentum non in panibus.* & *laborem vestrum non in iuritate?* Quibus non laboribus exponimini terrestres aquas sitientes: quas non curas patimini, diligentias adhibetis, quibus non anxietatibus, timoribus, periculisque laboratis, imo quas non his pecunias impenditis? non tamen vos satiant. Illas sumito, quas tibi gratis offero: *Venite absque argento &c.* & sitim vestram explebunt etiam ardentissimam. Falsus hoc posset deduci argumentum ex differentia inter aquas Dei & mundi, seu diaboli; illam scilicet expendendo, quam nobis Auctores suggerunt inter aquas terræ, nominatim autem Plinius, qui refert id quod Poëta indicat Lætinus Virgil. 2. *Æneid.* quod aquæ Clitum- ni fluij in monte Fiasco in regione Tosca- niæ, albos reddant boves illas bibentes, & aquæ fluminis Cephisis, qui torrens ex magno fluit flumine Melos in Boetia, & onces nigras reddit illis adaquatas: insuper & fluius Aflor. legitur in Ponto Aflor, jac ouium reddit nigerrimum. At sufficit hæc indicasse, lector illa querat curiosus.

5. 30. Vocæ